

Ainekava

Muusika

Klass: 10. klass	Tunde nädalas: 1
------------------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik õppekava ja selle lisa nr 3 https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1080/3202/3006/18m_gym_lisa3.pdf#Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel. Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem.

Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk

on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi, kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust. Muusikaõpetuse lahutamatu osa on osalus kooli kontserdielul, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana. M

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab helikultuuri eri ilminguid, teadvustab ja arendab muusikategevuste kaudu oma võimeid;
- 2) teadvustab ning mõistab muusika ja muusikalise suhtlemise rolli enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena, identiteedi kujundajana ning ümbritseva maailma mõtestajana; on kujundanud valmisoleku elukestvaks muusikaharrastuseks;
- 3) osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansamblis vm);
- 4) teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana: väärtustab Eesti muusikatraditsioone ja on nende edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel;
- 5) seostab muusikat ja helikultuuri teiste eluvaldkondadega, mõistab kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia omavahelisi seoseid;
- 6) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi loometegevuses: julgeb katsetada, aktsepteerib enda ja kaaslaste muusikalise eneseväljenduse viise;
- 7) suhtub kriitilis-loovalt muusika ja kultuurimaastiku ilmingutesse, muusikaüritustel ja õppekäikudel kogetusse, oskab oma arvamusi teadmiste põhjal analüüsida ja tõlgendada;
- 8) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega;

9) mõistab enda õigusi ja kohustusi helikultuuri tarbijana, oskab hinnata muusikamaailmas tegutsevate inimeste tööd;

10) tegutseb eetiliselt ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia kujundatud keskkonda

Hindamine

Hindamine kunstiainetes suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi kunsti ja muusika vastu. Hindamise aluseks on gümnaasiumi riikliku õppekava üldosas ning kooli kehtestatud hindamisjuhised.

Hinnatakse kursuse jooksul 3 hindelist kokkuvõtvat kirjalikku tööd.

Töö sisaldab antud kindla ajastu

- Põhimõisteid
- Heliloojate tähtsamaid tööde sisu ja ülesehituse kirjeldust
- Kuulsamate teoste äratundmist kuulamisel, žanri määramist
- Seoste loomise, analüüsi- ja arutlusoskust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- Õpilase individuaalset edasijõudmist;
- Õpilase osalemist õppeprotsessis.
- Rühmatööga (ettekanded, loovtööd, plakat kollaaži
- Arvamuse avaldamine / arvustuse kirjutamine muusikaürituse (kontsert, muusikalavastus) ja/või õppekäikude kohta.
- Loovprojekt koostöös kunsti- ja ajaloo õpetajaga: videoklipi loomine kultuuriväärtuslikest ehitistest.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud
Õpilane 1) leiab seoseid paikkonna, Eesti ja Euroopa muusikakultuuri vahel; 2) teab vanamuusikaga seotud Eesti heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ja muusika suursündmusi; 3) võrdleb käsitletud ajastute (keskaja, renessansi, baroki) üldkultuurilist tausta, mõistab muusika tähendust ja tähtsust ning rolli inimkonna ajaloos ja eri ajastuil; 4) eristab ja võrdleb muusikanäidete varal eri ajastute (keskaja, renessansi- ja barokiajastu) muusikat; põhjendab oma arvamust, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale; 6) leiab infot allikakriitiliselt: koostab essee, referaadi, muusikaürituse arvustuse või lühiuurimuse, kasutades infotehnoloogia ning digivõimalusi; 7) tutvub muusikaga tegelemise võimalustega, seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga, tutvub muusikaga muusikaga seonduvate elukutsete ning õppimisvõimalustega; 8) kasutab muusikat kuulates digikeskkondi ja -rakendusi; 9) teab autorikaitse seadust ja järgib seda muusikategevustes.	Muusika mõiste, muusika teke ja olemus. Muusika roll vanadel kultuurrahvastel. Muusika väljendusvahendid. Meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika, harmoonia, vorm, faktuur. Keskaeg. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Gregooriuse laul, missa ülesehitus, mitmehäälsuse ja noodikirja kujunemine, rüütlikultuur ja pillid. Renessanss. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Polüfoonilise muusika areng, ilmalik laul ja seltskonnamuusika, instrumentaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas. Žanre tutvustatakse heliloojate loomingust valikuliselt muusika kuulamise kaudu. Barokk. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Kontsertstiil, õukonnamuusika, ooperi kujunemine, kirikumuusika uued žanrid: kantaat, oratoorium, passioon. Instrumentaalmuusika areng - uued vormid ja žanrid ning pillid. Žanre tutvustatakse heliloojate (nt Claudio Monteverdi, Georg Friedrich Händel, Johann Sebastian Bach, Antonio Vivaldi jt) loomingust valikuliselt muusika kuulamise kaudu. Vanamuusika Eestis. Ansamblid Vox Clamantis, Hortus Musicus, Rondellus;	Lõiming teiste õppeainetega Eesti keel. Muusika oskussõnavara omandamine; laulusõnade tähenduse selgitamine; laulusõnade loomine. Kirjandus. Kirjandustunnis käsitletavate luuletajate tekstidel põhinevate laulude laulmine; laulutekstina kasutatava luuletuse kui terviku mõistmine; tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine; Kehaline kasvatus. Hingamine; rüht; koordinatsioon; rütm; mäng kehapillil; laulu- ja ringmängud, erinevate rahvaste tantsud; tippsoortlane <i>versus</i> tippmuusik. Kunst. Kunstistiilidele omaste tunnuste avaldumine erinevates kujutava kunsti valdkondades ja muusikas. Muusika ja kunsti arenguloo seosed, sealhulgas eesti muusika ja eesti kunsti arenguloo seosed. Bioloogia. Hingamine ja hingamiseliinid, hää, hääleorgan, resonaatorid, hääle tekitamine, hääle tervishoid, häälemurre, kastaatlauljad, kuulmine, kuulumisorgan, absoluutne kuulmine Füüsika. Akustika: heliallikas, võnkumine ja helilaine võngete sagedus, helilaine, helikõrgus, absoluutne kuulmine, heli omadused, heli omaduste mõõtühikud, kaja, müra Matemaatika. Taktimõõt kui aritmeetilise jada vahe; Vormiõpetus).

	varasemast muusikast inspireerunud heliloojad, nt Arvo Pärt, Cyrillus Kreek, Urmas Sisask jt; festivalid, nt Viljandi, Haapsalu ja Tartu vanamuusikafestival jt. Mõisted Muusika väljendusvahendid, vaimulik ja ilmalik muusika, gregooriuse laul, missa, neuma, rüütlilaulik, motett, reekviem, kaanon, polüfoonia, homofoonia, reformatsioon, luteri koraal, madrigal, ansamblimuusika, ooper, aaria, kantaat, oratoorium, passioon, <i>concerto grosso</i>, soolokontsert, süit, prelüüd ja fuuga, kammer- ja orkestrimuusika. Laulmine Laulud muusikaloo illustreerimiseks, Ühislaulud, eesti rahvakalendri ja riiklike tähtpäevadega seotud laulud. Põhikoolis omandatud muusikaline kirjaoskus. Tutvustatakse laulupeo traditsiooni, kaasatakse õpilasi koolikoori. Pillimäng Rütmi improviseerimine kehapillil ja rütmipillidel. Digivõimaluste katsetamine pillimängus ja muusika loomisel.	Ajalugu. Erinevate ajalooperioodide peegeldused Eesti ja Euroopa muusikakultuuris, oluliste ajaloosündmuste kajastumine muusikateoste teemana; muusika ajaloo mõjutajana; informatsiooni tõlgendamine. Ajaloo isikustamine heliloojate ja interpretide elulugude käsitlemisel. Muusika roll Eesti ajaloos, ajaloosündmuste mõju eesti muusikale. Võõrkeeled. Riigid, rahvad, nende kultuur ja heliloojad, interpreedid. Võõrkeelsed laulud: võõrkeelsete tekstide hääldamine, sõnumi mõistmine. Oma emakeele ja rahvuskultuuri väärtustamine. Vaba aeg: lemmiklaulud, artistid, muusikaharrastused. Lõiming läbivate teemadega Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Õppekäikudel kontsertidele, muuseumidesse jne puututakse vahetult kokku töömaailmaga. Töövarjupäevad annavad võimaluse tutvuda erinevate muusikast lähtuvate elukutsetega: muusikaõpetaja, helilooja, dirigent, interpret, helitehnik, produtsent, mänedžer jne. Muusikalise eneseväljenduse abil kujundatakse õpilaste individuaalset eripära, avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Tutvustatakse muusikaalaseid edasiõppimise võimalusi. Kultuuriline identiteet. Taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks. Õpilased võtavad osa ühiseid väärtusi
--	--	--

		kujundavatest kunstisündmustest nii esineja kui publikuna (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel, samuti osavõtt ülekoolilistest, maakondlikest ja riiklikest võistlustest. Kujundatakse teadlikke näituse-, teatri- ja kontserdikülastajaid, mis omakorda aitab tõsta inimeste elukvaliteeti. Teabekeskond ja meediakasutus. Teadvustatakse ja väärtustatakse muusikateose autorsust. Suunatakse kriitiliselt hindama teabe usaldusväärsust. Teadvustatakse internetis leiduvaid võimalusi ja ohtusid ning õpitakse enda privaatsuse kaitsmist. Tehnoloogia ja innovatsioon. Õppijat suunatakse tehnoloogiat kasutama oma õppimise ja töö tõhustamiseks, samuti arendama loovust. Tervis ja ohutus. Teadvustatakse muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena. Pööratakse tähelepanu müra kahjulikkusele keskkonnas ning inimesele ja muusikainstrumentide ohutule ja otstarbekale kasutamisele. Väärtus ja kõlblus. Väärtustatakse muusikat ning muusikategevusi kultuuri ja igapäevaelu rikastajana; osaletakse aktiivselt musitseerimises (klassis, kooris, ansamblis) väärtustatakse kodukoha, Eesti muusikapärandit ja nüüdismuusikat. Järgitakse kontserdikülastaja hea käitumise tavaid; osaletakse ülekoolilistel, linna või maakonna
--	--	--

		muusikaüritustel; väärtustatakse ühislaulmist ja laulupidude traditsiooni edasi kandmist koorilaulja ja/või pillimängijana. Õpilast suunatakse: analüüsima erinevate ajastute (keskaeg, renessanss, barokk) muusikat ja kultuuri, suhtuma kriitilis-loovalt muusika ja kultuurimaastiku ilmingutesse, muusikaüritustel ja õppekäikudel kogetusse ning oma arvamusi teadmiste põhjal analüüsima ja tõlgendama; mõistma enda õigusi ja kohustusi helikultuuri tarbijana Lõiming üldpädevustega Kultuuri- ja väärtuspädevus. Muusika kuulamine ning õppekäigud kultuuriloolistesse paikadesse, kontsertidele ja muusikaetendustele aitavad samuti kaasa kultuuri- ja väärtuspädevuse kujunemisele. Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Koostöövalmidust kujundavad ning üksteise toetamist aitavad ühislaulmine, pillimäng, õppekäigud, Muusikateoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Arutlused, kus muusikateoste üle arutledes harjutavad ja harjuvad õppijad selgitama ja kaitsma oma seisukohti ning kuulama ja arvestama teiste arvamustega. Enesemääratluspädevus. Muusikatundides saab õppija tagasisidet nii õpetajalt kui ka klassikaaslastelt enda erinevatele tegevustele (laulmine, pillimäng, tantsimine, käitumine jne), mille kaudu on õppijal võimalik muuta
--	--	--

		enda sooritust või käitumist. Saadud tagasiside toetab õppija muusikaliste võimete/oskuste arengut Suhtluspädevus. Muusikas on olulisel kohal muusikateostest, -stiilidest, -ajastutest jms kõnelemine, kasutades nii korrektset emakeelt kui ka muusikamitteverbaalset keelt. Digipädevus. Muusikaõppes kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks, muusika loomiseks ja esitamiseks. Ollakse teadlik digivahendite kasutamisega kaasneda võivatest terviseriskidest. Loomingu jagamisel internetis tegutsetakse vastutustundlikult.